

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

116. štev.

Maribor, dne 12. oktobra 1923

Letnik XV.

Nemoralna reklama.

Med probleme, za katere se je začelo človeštvo po strašnih preiskunjah svetovne vojne nekoliko bolj resno zanimati, spada tudi obnova človeške družbe v etičnem oziru. Čisto naravno.

Družabne razmere so največ izraz moralne kakovosti človeštva. Njih zboljšanje in ozdravljenje je in ostane na vse zadnje etični problem. To prepričanje postaja v povojni dobi vedno zopet bolj splošno in močno. Zato pa opažamo, da skušajo povsod vsi tisti, katerim je res za zboljšanje družabnih razmer, priboriti zdravim etičnim načelom v družabnem življenju zopet nekaj veljave, da skušajo dvigniti javno moralo. V velikih kulturnih državah, n. pr. v Franciji, Angliji, Ameriki, skuša državna oblast, skušajo razna kulturna društva, posebno pa žurnalistika, vplivati vzgojno, v etičnem oziru dvigajoče na javnost. Novejši literarni proizvodi v Nemčiji, tudi iz svobodomiselnih krogov, niso pisani več toliko v nizkotno kulturnobojnem stilu, kakor pred leti, temveč kažejo neko nobleso in tendenco, ne razdirati in ne uničevati v občinstvu verske in moralne zavesti, te vrednote, kolikor jih je še ostalo po vojni, varovati, večati, moralno zavest med ljudstvom krepiti in vse one institucije, ki se posvečajo temu delu, podpirati, ali jih pri njihovem delovanju vsaj ne ovirati. Da, celo socializem, ki ni imel pri svoji materialistični mentaliteti nikdar pravega razumevanja za etično vzgojo ljudskih mas, uvideva, kakor kažejo razne publikacije njegovih boljših idejnih voditeljev, da je treba v človeštvu poglobiti in okrepiti etično zavest, če hočemo priti vsaj nekoliko ven iz sodobnih mizerij družabnih razmer. Posebno se opaža teženje, dati mladini, dati bodoči generaciji, pravilno versko, etično orientacijo, jo vzgojiti v moralnem oziru zdravo in krepko, da bo zmožna ustvarjati boljše družabne razmere, kakor si jih je ustvaril sedanji rod. Obnova človeštva v etičnem oziru je splošno stremljenje in gotovo eno najbolj razveseljivih, kar jih je vzbudila povojna doba. Le gotovi del slovenske svobodomislene žurnalistike o vsem tem ničesar ne ve ali noče vedeti, ter razdira in uničuje v slepem sovraštvu naprej versko-moralno zavest v svojem ljudstvu in se poslužuje za propagando svojih idej sredstev in umazane reklame, da mora biti vsakega, kolikar kulturnega človeka sram. Tako je na primer priobčevalo »Jutro« v zadnjem času v podlistku ljubezenski roman »Veliki inkvizitor«, ki slika družabne razmere v Španiji v drugi polovici 15. stoletja, torej v dobi ko je bojevalo špansko ljudstvo junaški boj za svoje vero, narodnost in državo in doprinašalo nadčloveške žrtve, da se otrese mohamedanizma in židovstva, ki sta bila smrtna sovražnika njegove državne samostojnosti.

Slike, kakor nam jih podaja v »Jutru« priobčevani roman »Veliki inkvizitor« o versko-moralnih razmerah v sedanji dobi, o delovanju inkvizicije, o življenju svetnega in redovniškega svečenštva, niso le pretirane, temveč po svoji veliki večini naravnost izmišljene in črpane iz virov (L'lorentel), katere je poštena zgodovinska kritika že davno zavrgla. Ta roman je v zgodovinskem oziru poln potvorb razmer, oseb, v literarnem oziru pa pornografija, kakor bi jo človek pričakoval v kakem berniškem glasilu ne pa v listu, ki je namenjen slovenski inteligenci. Slika, ki jo podaja ta roman o inkvizitorju Petru Arbues, je čisto navadna falsifikacija zgodovinske resnice, čisto navadna laž, kakor je bilo to že večkrat dokazano in kakor je to znova dokazala zanimiva literarna polemika med zgodovinarjema Schlottmann in Bauer. (Stimm. aus Maria Laach 1882. zv. 23., str. 208).

Če porablja roman zgodovinsko snov po svoje in vstvarja osebe, ki so po svojem življenju in delovanju čisto drugačne, kakor so bile v resnici, če potvarja zgodovino, propagira laž, dela zgodovinskim osebam krivico in razdira moralnost, potem jih bo poštena žurnalistika primerno ocenila, ne bo jih pa servirala občinstvu ter skušala z navedbo nekaterih netočnih, nezanesljivih podatkov ustvariti v čitateljih prepričanje, da so dejstva in osebe, kakor jih slika roman zgodovinska resnica. — Tako početje je krivično in v svojih namelih nepošteno — in žurnalistika, ki opravlja tak posel, je nemoralna, ker širi korupcijo in moralno propalost. To je umazana reklama, ki se obrača na najnižje nagone, da si s pomočjo teh pridobi abonementov. Kaj zgodovina, kaj literarna kvaliteta, da le udari po cerkvi, duhovščini in ji vzame ugled in vpliv pri ljudstvu, da le vzbuja senzitivnost, seksualno razbrzdano najnižje nagone, da le ubija versko moralno zavest, da le vleče pri abonementih in pomaga ustvarjati svobodomiselnost duševno razpoloženje. To so metode, ki jih je iztuhala židovska žurnalistika in literatura v boju zoper krščanstvo po načrtu. Diskreditirati kat. Cerkev, korumpirati v moralnem oziru, osliniti odporno moč, potem jih kmalu uničimo. — In tako je začel pri nas mladoliberalizem opravljati delo, ki ga je prej vršila nemška protestantska, židovska žurnalistika z vso umazano

reklamo, in stika po njenem vzoru v preteklosti in sedanjosti za umazanostmi in močvirjem, ki so ga spravila na dan — ne — krščanstvo — temveč svobodomiselnost življenska načela in meče vse to ljudstvu kot duševno hrano v dne, ko se ves kulturni svet trudi, da dvigne moralno zavest v družabnem življenju. In k raznim nečednim aferam, k raznim obznanam, denunciacijah proti državnim elementom, politikom, častnikom, k raznim zahtevam po zaporih, vislicah, nasilnim uničenjem vseh, ki nimajo mladoliberalne državne koncepcije — to vse diši veliko bolj po inkviziciji, kakor delovanje Petra Arbues, — še pridružuje še z namenom in po načrtu vršeno korumpiranje javne morale potom publikacij in pornografske literature. S tem se je pa tudi odrek mladoliberalizem pravici do spoštovanja in upoštevanja pri delu za etično obnovo človeštva — in mi bi ne zgubljali o njem besedi, ako bi ne šlo za mladino — ki naseda najprej tako umazani reklami in postaja žrtev take brezvestne špekulacije. Če že mislite, da morate ubijati klerikalizem s takimi sredstvi in metodami — ubijajte ga, magari do vsega zadnjega zdihljaja — krščanstvo je preneslo že vse druge udarce — toda ne korumpirajte mladine! Celo vrsto slučajev iz krogov mladine, ki čita doma ali drugod »Jutrove« podlistke, bi lahko navedli kot dokaz, kaj postane iz mladih, nerazsodnih ljudi, ki čitajo take reči —. Če bi bilo vse to, kar opisuje roman, tudi resnica — kar pa ni — bi poštena žurnalistika že z ozirom na mladino, ki rabi danes bolj kot kedaj moralne opore in vzgojnega vpliva, ne vlačila takih literarnih proizvodov na dan, da ne podira vsega tega, kar skuša poštena družina in šola v moralnem oziru dati mladini. Zato je pa skrajni čas, da se zgane vsa poštena javnost in začne, po vzgledu francoskega ljudstva, ki po svoji najvišji kulturni inštanci, akademiji znanosti, odklanja literarna dela dvomljive zgodovinske in moralne vrednosti, ter organizira starše, posebno žensko, pa tudi idealnejšo mladino za odpor proti takemu početju, da začne tudi naša javnost odločen boj proti umazani reklami, ki se je poslužuje gotovo časopisje, knjigarne, knjižnice, kinematografska podjetja iz nečednih, kšeftarskih namenov. Če že ne radi drugega, — radi mladine — boj umazani reklami in vsem onim, ki se je poslužujejo.

Politični položaj.

Državni proračun. Finančni minister je predložil narodni skupščini proračun za leto 1923-24, ki ima na papirju seveda popolno ravnotežje med izdatki in dohodki. Postavke posameznih ministrstev so razdeljene in znašajo: I. Izdatki: vrhovna državna uprava dinarjev 984.756.221, ministrstvo pravde 233.596.482 D, ministrstvo prosvete 542.647.307 D, ministrstvo ver 103.804.968 D, ministrstvo notranjih del 493.096.442 D, ministrstvo narodnega zdravlja 278.749.515 D, ministrstvo zunanjih zadev 135.176.380 D, ministrstvo financ 1.494.675.665 din., ministrstvo vojne in mornarice 2.039.001.413 D, ministrstvo javnih del 434.089.829 D, ministrstvo saobračaja 2.066.690.000 D, minist. pošte in brzojava 365.074.165 D, ministrstvo poljedelstva in vode 200.504.568 D, ministrstvo šume in rude 337.903.607 D, ministrstvo trgovine in industrije 80.311.268 D, ministrstvo socialne politike 361.248.220 D, ministrstvo agrarne reforme 73.361.952 D, ministrstvo ustavotvorne skupščine 511.977 D, budgetni rezervni krediti 120.000.000 D. II. Dohodki: a) splošni: carine in carinske takse 1.689.000.000 D, trošarina in takse 1.406.000.000 D, monopoli 2.235.850.000 D, dobiček pri novcu 19.000.000 D, davek na poslovni promet 250.000.000 D, prometni dohodki 2.086.690.000 D, čekovni uradi 9.774.000 D, invalidski davek 50.150.000 D, izredne davčne doklade na neposredne davke din. 600.000.000, državna posestva 176.342.400 D. b) Specijalni dohodki: davki 650.834.407 D, državna ekonomija D 1.103.471.634, razni izredni dohodki 60.079.559 D. V glavnem je izdelan ta proračun v smislu centralne uprave brez ozira na potrebe posameznih pokrajin.

Zakon o taksah je v načelu sprejet s 104 proti 64 glasovi. Pri debati je poslanec Moser v imenu nemškega kluba izjavil, da ne bo glasoval za ta zakon, pred glasovanjem je pa zopet rekel, da glasuje. Začuli so se kliči: »Kaj ste pa dobili, da ste se tako hitro premislili? — Zemljoradniki se po prej podani izjavi niso udeležili glasovanja. S tem, da se odstranjujejo, slabijo opozicijo in podpirajo vladu. Med zemljoradniki je nekaj poslancev odločno proti režimu, drugi so pa zanj in ti so to stvar tako izpeljali, da je vladni prav in tudi tovarišem ne pokažejo svojega prijateljstva z njo.

Končno sprejetje novih taks se je izvršilo na popoldanski seji dne 10. t. m. ob protestni odstranitvi celokupne opozicije. Pred glasovanjem je podal v njenem imenu poslanec Ljuba Davidovič nastopno izjavo: »Ker vlada skupno s svojo večino ni sprejela naših najvažnejših in največjih predlogov za izpremembe zakona o taksah in ker ta zakon nalaga našemu narodu zelo težka bremena, nadalje, ker so v njem odredbe, ki so v očitnem protislovju z našo ustavo, izjavljamo, da se od-

iegujemo glasovanju in v znak protesta nočemo sodelovati pri sklepanju tega in takega zakona.« Opozicija je pleskala ter je nato korporativno zapustila dvorano. Ostal je od opozicije v dvorani samo poslanec dr. Sečurov z naročilom, da kontrolira glasovanje. Odhod opozicije je spravil vladu v hudo zadrego. Pokazalo se je namreč, da v skupščini nima kvoruma. Takoj so bili mobilizirani vladni avtomobili, da poiščejo vladine poslance v Beogradu. Ko so imeli dovolj svojih zvestih skupaj, so prešli na poimensko glasovanje ter s 113 glasovi naložili narodu težko breme.

Radikali o kolonizaciji južne Srbije. V radikalnem poslanskem klubu se že dolgo kregajo med seboj nekateri poslanci-kmetje in ministri ter ministrski kandidati. O katerikoli stvari se razpravlja, vedno se oglašajo kmetje ter ostro kritizirajo ministre. Zadnjič se je obravnavalo vprašanje kolonizacije v južni Srbiji in kmetski poslanci so zopet hudo kritizirali vladu in njeno politiko, ki zemljo sicer deli, a pusti, da gospodarstvo propada. Ministri so hoteli potolažiti svoje razburjene poslance s tem, da so vse napake kolonizacije valili na Nesrbe-kolonizatorje in koloniste. Radikalni klub se je postavil na stališče, da se v južni Srbiji kolonizira samo srbski element, ker je edino ta sposoben, da povzdigne kmetijstvo in širi kulturo. Ko se je za ta sklep zvedelo v kuluarjih parlamenta, je nastalo med ostalimi skupinami silno ogorčenje.

Srbsko časopisje in centralizem. »Preporod«, ki je znan kot ognjevit fašistovski borec za vidovdansko ustavo in centralizem, piše v eni zadnjih številčk na uvodnem mestu: »To že ni več centralizem, ampak neumno in nepremišljeno nagomiljanje dela v centru države, z namenom, da se ga nikoli ne reši. Beograd je postal administrativni rezervoar za zbiranje aktov in prošenj, katerih rešitev znači življensko vprašanje za poedince, društva, okrožja in celo za cele pokrajine, s tem namenom, da zainteresirani rešenja nikoli ne vidijo. Nekaj navadnega je, da ležijo akti, prošnje, priložbe in vloge po cele mesece v miznicah nižjih uradnikov, nezavedene v protokol, dočim prošnjik z obupom čaka rešenja. Če pa akti srečno pridejo v protokol, potem se še le pojavi njihovo večno potovanje od referenta do šefa, od šefa do načelnika, njihovo kretanje v krogu, dokler se zopet ne ustavijo, da, ali izginejo za vedno v predalu kakega uradnika, ali pa se namenoma zadržijo kot porok, na podlagi katerega se potem uradniki pogajajo z intresentom za bakšiš. Če pa stvar prijava do ministra, pa je več kakor sigurno, da bo tu obstala. Zato se vidi v Beogradu cele grupe obupancev, ki so že skoro izgubili človeško podobo, ker beže vedno iz pisarne v pisarno, že popolnoma mehanično in brez uma, pripravljeni na jok ter vedno denarnico v roki, odločeni, da prodajo tudi dušo samemu vragu, samo da pridejo enkrat do svoje pravice. Takega obupanca smo videli pred kratkem. To je eden izmed radikalnih prvakov preko Save, navdušen Veliko-Srbin, ki je razočaran in obupan nad srbstvom, ker ga bo ubil nečuvni administrativni centralizem beograjske klike. Že nad 14 dni tava on po Beogradu ter išče po vseh beograjskih pisarnah človeka, ki bi mu rešil popolnoma neznatno zadevo, ki se pa tiče njegovih volilcev — Hrvatov, ki se hočejo izseliti v Ameriko, ter je zanje velike važnosti, da se zadeva hitro reši. In danes, ravno on, kateremu so odprta vsa ministrska vrata, on, ki prej ni vedel, kam da iztrese svoje velikosrbsko in svoje radikalno besnoč, mora, da prizna: »Hrvati imajo prav«. In to, kar dela današnji režim tako osovraženim, ki dovaja do obupa široke mase ljudskih slojev, ker mora mora dušo in vest, to ni zunanja politika, ni hrvatsko vprašanje, to je današnja obupna administracija, administrativni sistem, ki ga ne najdemo nikjer drugod, ki ubija državo s težkim batom korupcije in protekcijonizma«. — Mi, ki smo to že davno omenjali, smo bili prokleti kot separatisti in izdajalci države. — Danes pa pridejo za nami ravno tisti, ki so nas prej radi tega najhujše napadali! Dokaz, da se še dobi v Beogradu par poštenih ljudi, ki so postali pametni, samo zalibog prepozno.

Po svetu.

Položaj Nemčije. Reichstag je sprejel pooblastilni zakon, ki ukinja ustavo ter daje vladi pravico izjemnih naredb. Veleindustrija pa zahteva še mnogo več. V državnem zboru se je prečitalo pismo, katero je poslal Stinnes predsedniku nemške ljudske stranke. V tem pismu zahteva Stinnes v imenu industrijskih krogov ukinitje vseh deviznih naredb, davka na premog in na obrate in podpore brezposelnim. Država mora gledati, da čim boljše proda svoja podjetja. Delavni čas se mora urediti, kakor je bil pred vojno. Centralne tarife zveze se morajo prepovedati in stavke v vseh važnih obratih prepričiti. Končno zahteva Stinnes, da se da vladi diktatorična oblast za dve do tri leta, da more izvesti te odredbe. Komunistični poslanec Hoellein je napadel v državnem zboru Stinnesa kot krivca inflacije in izja-

vil, da mu je znano, da se pri Ludendorffu vršijo zaupna zborovanja o vojnem načrtu proti Berlinu, Leipzigu in Dresdenu. — Nemška valuta drvi še dalje v prepad. Za en dolar se plačuje že par milijard mark in celo za avstrijsko krono so plačevali že pred par dnevi po 43.000 mark. — Francoski ministrski predsednik je odklonil želje nemške vlade po soudeležbi pogajanju glede vzpostavitve dela v Poruhruju.

Neuillska mirovna pogodba se ruši. Bolgraski vladi je upor delavcev in kmetov v mnogih ozirih dobro došel. Komiti, ki predstavljajo njeno glavno moč in zaslobo, so ubili veliko število nasprotnikov režima, ubijajo jih še naprej, to delo opravljajo tudi redna in izredna sodišča in tako se režim na eni strani dobro pripravlja na volitve, na drugi pa hoče doseči revizijo neuillske mirovne pogodbe. Ta pogodba je dovoljevala Bolgariji samo malo vojsko, sestavljeno od dobrovoljcev. Sedaj pa kaže bolgarska vlada na vedne nemire in na komunistično nevarnost ter prosi velesile za redno vojsko v večji moči. Tozadevna nota je bila že izročena zastopnikom velesil v Sofiji. Pričakovati je, da se ji ugodi, ker je postala Bolgarija pod sedanjim režimom zopet pripraven instrument vojne politike.

Bolgarske volitve. Volitve za sobranje (skupščino) so razpisane za dne 18. novembra t. l. Vlada obljublja, da bo do tedaj ukinjeno izjemno stanje. Vladna stranka in demokratske zveze so že začele z volilno agitacijo. Vlada računa, da bo dobila od 240 mandatov kakih 210. Socijalisti stopijo z demokratsko zvezo v volilno koalicio. Od opozicije bodo nastopili nacionalni liberalci. Komunisti kot stranka niso priznani. Zemljoradniški voditelji, ki so na begu v inozemstvu, pošiljajo proglašenja, naj se ljudstvo volitev ne udeleži. — Sicer je pa do 18. nov. še daleč in bogzna, kaj se bo še odigralo v Bolgariji do tedaj. Upori še niso udušeni. Zadnje vesti poročajo, da so uporniki zopet zavzeli mesto Jamboli in okolico.

Poljske priprave za okupacijo Šleske in Danziga. Poljska vlada je sicer zanikala, v francoskih krogih se pa vendar trdi, da bo Poljska v slučaju nemirov v Nemčiji zasedla Šlezijo in Danzig. Vojaške priprave za to okupacijo so že gotove in tudi načrti so odobreni od francoskih vojaških krogov. Poljsko vlado skrbi samo sovjetska Rusija, ki v slučaju take vojaške akcije najbrž ne bo ostala mirna. Angleški listi vedo poročati, da se v avstrijskih tovarnah za municijo v Enzesfeldu in Leitenbergu izdeluje municija za Poljsko, Jugoslavijo in Rumunijo. Za plačilo jamči francoska vlada in tovarne so dobile nalog, naj pospešijo izdelovanje.

Nemiri v Carigradu. Ko so po izpraznitvi Carigrada po zavezniških četah vkorakale v mesto turške kemalistične čete, jim je prebivalstvo prirejalo burne ovacije, ki so se spremenile v izgrede proti inozemcem. Podivjana druhal je razbijala trgovine, izlozbe in hiše, katerih lastniki niso Turki. Policija, ki je v Carigradu še precej dobro organizirana, je napravila nazadnje konec izgreedom. V metežu med policijo in druhaljo je bilo ranjenih par razgrajčev, mnogo pa jih je zaprtih.

Beleške.

Pašić strada in nosi zakrpane hlače, piše beograjska «Pravda.» K Pašiću je namreč prišla deputacija uradnikov, ki so mu slikali bedni položaj uradništva ter mu kot dokaz kazali svojo zakrpano obleko. Pašić je uradnike lepo potolažil ter jim povedal, da se tudi njemu nič boljše ne godi, tudi on nosi zakrpane hlače. — Hčerki pokojnega vojvode Putnika, ki se mu je prišla pritožiti, da rodbina Putnikova strada, pa je Pašić odgovoril, da tudi on strada. Tako moramo biti vsi zadovoljni, ker «otac domovine» v svoji nesebičnosti trpi z nami.

So si dobro postlali. Beograjsko časopisje objavlja okrogle svote glede bogastva posameznih vladnih mož. Ocena teh beograjskih bogatinov je izpadla takole: g. Pašić je pripomogel svojemu sinku Radetu, da si je ta nagrabil v zadnjih letih premoženje od 300 milijonov dinarjev. Dr. Lazica Marković tehta 30 milijonov din. Bivši ministrski načelnik, radikal in odvetnik Obrad Blagojevič si je sezidal pred nedavnim časom palačo, ki je vredna 15 milijonov dinarjev. Blagojevič je imel posla samo s posredovanjem pri posameznih ministrstvih, pred vsem pri ministru pravde glede vprašanja sekvestrov. Bivši finančni in sedaj zunanji minister dr. Ninčič je danes 30kratni milijonar. Velizarja Jankovića cenijo na 50 milijonov in če bo ministroval še kako dobro leto, se bo povzdignil do 100kratnega milijonarja. Kakor razvidno iz zgorajšnjih vrst, tem gospodom in njihovim potomcem ne bo nobene sile.

Nekaj izza kulis rajnega ministrstva za prehrano ter obnovo. Rajno ministrstvo prehrane je zapustilo kot spomin na svoje delovanje zelo veliko dolgov. Te dolgove bo morala poravnati prej ali slej država. Leta 1920 je sklenilo to ministrstvo s Poljsko pogodbo, potem ktere bi zamogli naši trgovski krogi uvoziti iz Poljske 50 vagonov raznega mineralnega olja, a Poljaki bi dobili za to od nas 50 vagonov fižola. Poljski trgovci so dovoljeno jim količino izvozili takoj. Dovoljenje za uvoz mineralnega olja je dobila somborska tvrdka Vlajić Velimir in tovariši, a ta firma je prodala kupljena olja Poljakom samim za prav mastni dobiček. Po dokumentih poljskih tvornic je uvozilo ministrstvo od 50 vagonov samo eno tretjino; a službeni organi trdijo, da so prišle k nam iz Poljske samo 3 cisterne mineralnega olja. Oni, ki so bili zainteresirani na tem polju, trdijo, da niso mogli nič uvoziti, ker ni bilo na razpolago cisternskih vagonov. Naše ministrstvo je ostalo dolžno poljskim tvrdkam okroglih 1.365.625 D. Poljaki so pi-

sali že večkrat po ta denar, pa se jim ni nič odgovorilo. Kdo bo razjasnil to vprašanje korupcije, zna Bog!

Portret radikalnih sodnikov. Radikalija je uvedla korupcijo tudi med sodnike, kakor je razvidno iz naslednjega: Član apelacijskega sodišča v Skoplju Miloš Jovičić, kojega obitelj živi v Beogradu, in g. ata Jovičić je še osební prijatelj g. dr. L. Markovića, je postavljen za člana neke komisije v Novem Sadu, a za člana slične komisije v Skoplju je dekretiran sodnik novosadskega kasacijskega sodišča z 200 D dnevnicami poleg navadne plače. Seve, g. Jovičić in oba druga sodnika apelacijskega sodišča v Skoplju sede stalno v Beogradu in se sprehajajo po korzu. G. Sibin Tavrić, predsednik leskovaškega sodišča, je od časa, ko je postal predsednik, v neki komisiji v Celju s 300 D dnevnicami. Sodišče v Leskovcu pa radi bolezní drugih dveh sodnikov ne deluje več. G. Petrović, član varaškega sodišča, je bil dekretiran že maja mesca kot predsednik sodišča v Subotici, a še danes ni tamkaj, ampak na komisijah pri ministrstvu za socijalno skrb z 200 D dnevnicami. Večina režimskih sodnikov je dobro zabarikadirana vsaj vsak z jedno komisijo, ki mu nosi lepe dnevnice. Baš radi te korupcije imajo sodišča po južnih krajih toliko zaostankov. Po ustavi ter zakonu je sodnikom strogo prepovedano, se oddaljiti od odkazanega jim mesta, pa seveda režimski sodniki so izvzeti od teh predpisov. G. Nikola Pašić je sprejel te dni delegate sodnijskih organizacij iz cele države, ljubeznjivo ter je pazljivo poslušal njihove težnje, jim obljubljal, da se bo vlada že potrudila, da čimprej uzakoni zakon o sodnikih, a do tedaj pa naj le vstraja vsak sodnik na svojem mestu.

Napad na slovensko kulturo.

Ukinjenje medicinske in bogoslovne fakultete v Ljubljani. Člen 83 predloženega finančnega zakona za leto 1923-24 se glasi: «Minister za prosveto se pooblašča, da ukine pravoslavno teološko fakulteto v Zagrebu in katoliško teološko fakulteto in medicinsko fakulteto v Ljubljani.» Za to nečuveno krivico in herostratsko delo imajo zaslugo vodilne osebe izvestne stranke v Sloveniji. Ta člen finančnega zakona je izzval silno ogorčenje v Jugoslov. klubu. Poslanci so ostro protestirali proti takemu škandaloznemu kršenju pravic prečanskih krajev, posebno Slovenije, ker vlada ne kaže volje, da bi odstopila od te svoje odločitve. Vlada je že odvzela mnogo pravic Sloveniji: zakon za občinske volitve, ustanovitev obrtnih šol, odpušcanje številnih častnikov itd. V Jugoslov. klubu je zavladalo prepričanje, da radikalna vlada ne smatra za potrebno, da napravi mir in red v državi ter da ustvarja atmosfero, ki onemogoča vsak sporazum. To vladino držanje bo vsekakor prejudiciralo normalnemu razvoju razmer v državi. Srbski radikali so se pokazali kot naši sovražniki enaki stari avstrijanščini, ki je tudi prenesla nekdanjo teološko fakulteto iz Ljubljane v Inomost ter odpravila popolno univerzo, katero je leta 1810 francoski maršal Marmont otvoril v Ljubljani. Kakor nekdanj, tako se tudi danes ne da Slovincem lastnega kulturnega središča, zavedajoč se, kakšnega pomena bi bila Slovincem univerza v Ljubljani. Radikali pa povrh še govorijo in pišejo o enakopravnosti plemen, napovedujejo pa vojsko vsemu, kar ni srbsko v nasprotju celo s centralistično ustavo.

Protest dr. Korošča zoper ukinjenje ljubljanske univerze. Ministrski predsednik Pašić je sprejel načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošča, ki je najodločneje protestiral, ker novi finančni zakon v svojem 83. členu pooblašča ministra za prosveto, da more ukiniti pravoslavno fakulteto v Zagrebu ter medicinsko in katoliško bogoslovno fakulteto v Ljubljani. Na veliko začudenje dr. Korošča je Nikola Pašić izjavil, da on sploh ne ve za ta člen finančnega zakona. Enako izjavo sta podala dr. Korošču notranji minister Vujičić in minister zaveze dr. Janjič. Radi teh določb so poslanci Jugoslovanskega kluba silno ogorčeni. Posebno izenačeni so bili tudi, ko so videli, da novi finančni zakon v 160 členih vsebuje samo nova pooblastila vladi za organizacijo davčne službe in davke. Tako se uvajajo novi davki na dohodke s 15 do 120 odstot. ter nove avtonomne doklade, nove carinske odredbe in neposredni davek na temeljne plače uradnikov s 1 do 3 odstot. Novi proračun s temi pooblastili de facio prekaša 11 milijard. — O ukinjenju univerze ministrski predsednik nič ne ve, notranji minister nič ne ve in minister ver tudi ne! Ta ministrska nevednost lahko pomeni retirado, lahko je pa enaka tipičnemu izreku «neznam», ki ga rabijo razni srbski veljaki za stvari, katere so že davno po svoje rešili in popravili.

Slovenski policajdemokratje bi radi potisnili slovenske teologe v nižave pravoslavnih popov. Sedaj, ko je zopet zapihala iz Beograda radikalna burja proti teološki in medicinski fakulteti v Ljubljani, se je oglasilo «Jutro» in posvetilo v četrtek nameravani ukinitvi teh dveh fakultet uvodnik. «Jutro» je proti ukinitvi medicinske fakultete, a glede teološke pa je skrpucal dr. Kramer te le stavke: «Konfesijalna teologija ne spada na znanstven zavod, ker ji aprioristična policija določa začetek in konec. Tudi je res, da bi bila v naši državi za vsako od obeh glavnih veroizpovedanj, katoliško in pravoslavno, dovolj po en visokošolski inštitut. Na teoloških fakultetah se je povrh razpasla hipertrofija profesorjev, ki stoje v kričečem razmerju s številom dijaštva in s težavnimi prilikami na drugih fakultetah. V Ljubljani na primer imamo več stalnih profesorjev teologov, nego jih je v svojih najlepših časih imela dunajska univerzitet. Tu je štednja gotovo na mestu.» Katoliška teološka fakulteta po menjenju

«Jutra» ne spada na ljubljansko univerzo, ki je delo katoliških slovenskih mož in ki izobrazuje duhovščino za izključno katoliško Slovenijo. Človek se mora smejati, ako čita bedasto zagrizeno mladoliberalno logiko. Gospodu dr. Kramerju pri «Jutru» tudi ni po volji, da ima ravno bogoslovna fakulteta na razpolago toliko izbornih učnih moči. Da, da, tedaj že, ko je dr. Kramer kot celjski študent občeval z lastnimi slovenskimi kolegi v blaženi nemščini, so naši voditelji-duhovniki mislili in se trudili za priboritev ljubljanske univerze. Skrbeli so tudi za to, da bi imeli v slučaju dovolitve univerze, takoj pri rokah potrebne učne moči. Baš radi tega imamo danes na teološki fakulteti najboljše moči, ki so pa zmožne, da bi predavale tudi filozofijo in jus. Iz res liberalnih vrst se je rodilo proketo malo, kar bi bilo sposobno za učno moč na univerzi. Toliko v pojasnilo, da bo znala naša javnost, da bi bili mladoliberalci tudi za ukinitve zgoraj omenjenih fakultet, ako bi sedeli skupaj z radikali pri vladni mizi. Svoječasna dr. Žerjavova skrb za ljubljansko univerzo je vendar znana in že pojasnjena v javnosti Slovenije. Mladoliberalcem pač najbolj smrdi dejstvo, da se šola slovenski duhovnik na univerzi, ki bi najrajši videli, da bi se pogreznil na nivo pravoslavnega popa, s katerim bi potem počenjali, kar bi hoteli.

Za železničarje.

JUGOSLOVANSKI KLUB ZA ŽELEZNIČARJE

Ob priliki razprave o železniški pragmatiki v narodni skupščini dne 2. oktobra je poslanec gosp. Franjo Žebot v imenu Jugoslovanskega kluba podal sledečo izjavo:

Novi zakon nesocijalen.

Zakonski načrt za službeno pragmatiko železničarjev, ki ga je predložila vlada narodni skupščini v obdobju, v nobenem slučaju ne ustreza socijalnemu razvoju sedanjega časa, še manj pa gmotnemu in službenemu položaju in stanovskim zahtevam samih železničarjev. Zakonodajni odbor tega načrta ni popravil, pač pa poslabšal, ker je sprejel nekatere najslabše točke iz novega uradniškega zakona, ki omejuje državljansko svobodo in državljanska prava železničarjev in se morajo vsled tega smatrati neustavnim. Tako člen 5., ki določa, da službenik ne more biti ona oseba, ki izpoveduje načela proti postoječi državni formi ali načelo protipravne spremembe državnega poretka.

Zastopniki Jugoslovanskega kluba so stavili predlog, da se ta protustavna določba črta, toda gospod minister ni hotel in večina zakonodajnega odbora je to nazadnjaško določbo sprejela v zakon.

Zakon nejasen in ne brani starih pravic.

V zakonu je polno nejasnih določb, vsled česar bodo železniški uslužbenci gotovo trpeli znatne neprilike in občutili škodo. V celem zakonu ni določbe, ki bi branila pridobljena prava sedaj službojočih železničarjev.

Razdelitev na kategorije in stopnje se prepušča ministrskemu svetu in se s tem odtegujejo zakonodajstvu razne določbe službene pragmatike železničarjev.

Določba, da se to prihrani za poznejše rešitve, ni pravilna, ker postavlja parlament pred izvršeno dejstvo. Uslužbenice pa postavlja v veliko nesigurnost njihovega položaja.

Krivični disciplinarni predpisi.

Na disciplinske komisije nimajo uslužbenci nobenega vpliva, ker njih člane imenuje minister. Sestava teh komisij ne ustreza modernim načelom enakosti vsaj v deljenju pravic. V disciplinski komisiji niti uradniki niso enakomerno porazdeljeni, ker imajo prvenstvo oni iz prve kategorije, koliko manj se ozira zakon na zvanjčnike in služitelje, katerim priznava iz vsake kategorije po 2 člana. Edino pravilo, ki odgovarja pravičnosti, se glasi: enakost, in potem bi disciplinske komisije morale biti paritetno sestavljene.

Disciplinske kazni so naravnost nesocijalne, drakonizne, nečuvne in proti vsem dosedanjim predpisom zelo poostrene in sicer:

1. je pismeni ukor, dosedaj ustmeni opomin;
 2. odtegnitev plače izven stanarine do 20 odstot. mesečno;
 3. stavljenje v penzijo brez odvzeta penzijskih prejemkov;
 4. stavljenje v penzijo z odvzetjem prejemkov največ mesečno 20 odstot., tako, da to odvzete traja omejeni čas in to največ deset let;
 5. odpust iz službe, ako je uslužbenec zadobil v tem času pravico na pokojnino, izgubi to pravico za sebe.
- Take drakonske kazni določa zakon za disciplinske prestopke. Med disciplinsko postopanje so uvrščena tudi taka dejanja, ki ne spadajo pred disciplinsko, temveč pred kazensko sodišče. Določba, da se more postaviti pred disciplinsko sodišče tudi taka oseba, ki je bila sodnijsko popolnoma oproščena, ne odgovarja pravici, pa tudi ne ugledu sodišč, ker pomenja diskreditiranje sodnih pravnih določb.

Zakon jemlje železničarjem pravico štrajka.

Disciplinski prestopki so razdeljeni na 21 točk, od katerih bi nekatere morale izostati, ker dotični delikti spadajo pred redna sodišča. Med navedenimi točkami se tudi nahaja posebna (točka 9.), ki preprečuje železniškim uslužbencem pravo na pokrete za zboljšanje njih gmotnega položaja. Ta določba bje v obraz ustavno zajamčeni osební in gospodarski svobodi v borbi za izboljšanje materialnega položaja poedinik državljanov, torej tudi železničarjev. To velja tembolj, ker mi-

mamo nikakih zakonitih določb za poravnavo takih sporov.

Proti penzionistom.

Penzionist je zaslužil penzijo z vršenjem službe, vsled tega tvori pokojnina njegov prislužen in prihranjen kapital — njegovo last — ki mu je nihče ne more in ne sme vzeti, izvzemši slučaje dolgov in storjene škode. Po določilih tega zakona pa more penzionist izgubiti penzijo za delikte čisto osebnega značaja. Ako vzamemo v obzir, da so s tem prizadeti tudi svojci penzionista, je dovolj jasno, kolika je krivica, ki se s tem uzakoni.

Poleg disciplinskih, pa je vsak uslužbenec podvržen tudi administrativnim kaznim. Vse te kazni i disciplinske i administrativne se morajo nameščencu vpisovati v službeni list, kar vpliva na napredovanje v službi.

Stari železničarji «na razpoloženju».

Vsi uslužbenci železnic, v kolikor so stalno nameščeni, so si s tem pridobili pravico do stalne službe. Zato je popolnoma neutemeljena in docela krivična določba, da se postavijo vsi uslužbenci z dnem razglasenja tega zakona na razpoloženje. Tekom 4 mesecev pa se mora odločiti, kdo bo stal še nadalje v službi ali pa bo odpuščen.

Tako se bodo odprla vrata mrznji, denuncijantstvu, sovražstvu in korupciji. Tak način zbiranja človeškega materijala za železničarsko službo je nepravilen, nepravilen in tudi za službo kvarljiv. Vsi uslužbenci, ki so do sedaj službovali, bi morali ostati v službi.

Predpisana «sprema» (izobrazba).

Nepotrebna je tudi določba, da morajo vsi uslužbenci v 2 mesecih po razglasenju tega zakona doprinesiti dokaze o predpisani izobrazbi. Vsak nastavljenec je moral napraviti potrebne izkušnje, odnosno se izkazati z dokazi svoje strokovne izobrazbe, predno je bil sprejet v službo.

Da pa vsi nastavljenci nimajo one priprave, ki jo zahteva sedanji zakon, je naravno in razumljivo.

Od mašinovodje ni nikdo zahteval 2 razredov srednje šole, istotako ne od kurilcev, konduktarjev, kretničarjev, nadkretničarjev, magacinerjev itd. Ti ljudje so napravili potrebne skušnje o strokovni usposobljenosti in primerni splošni izobrazbi, pa so bili pogojno izvršeni. Šolska priprava, v kolikor se nanaša na zvaničke in služitelje, ki jo zahteva zakon, je neutemeljena. Zadostuje potrebno strokovno znanje in primerna občna izobrazenost, ki se dobi v ljudski šoli in v javnem življenju. Poleg tega pripada velik del železničarjev rokodelcem, ki se rokodelstva niso učili v šoli, temveč v delavnici in ki izvršujejo svojo službo v največjo zadovoljnost uprave in v prospeh službe same.

Triletno razpoloženje.

Odločno moramo tudi odkloniti določbo člena 205., ki se glasi: «Uslužbenci u celoj Kraljevini uživae stalnost po izteku tri godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona, brez obzira na dosadajne propise».

To je dvorezni nož, ki se mora uporabljati za premeščanje in za postavljanje uslužbencev, ki iz političnih in drugih razlogov predstojnikom niso po godu, ter za neopravičeno protekcijo drugih. Krivo je, pustiti uslužbenca 3 leta v nesigurnosti ter izpostaviti jih za postavljanje in raznolikim krivicam.

Istotako ni upravičeno, da ostanejo družinske penzije družin uslužbencev, ki so bili penzionirani po starem še vedno iste.

Prihodnjič drugi del te izjave, ki govori še posebej o spremenjvalnih predlogih.

Upokojitve po novem in starem zakonu. Tudi glede železničarjev si pridržuje režim dvojevrstno upokojitev — po novem in po starem zakonu. To odpira vrata vsem zlorabam in nasilju in radi tega je proti temu nastopil v imenu Jugoslov. kluba tudi poslanec Kugovnik ter izvajal: Prav lahko se pripeti, da bo sedaj po sprejetju novega zakona penzionirano vse polno ljudi in da bodo drugi, ki še niso dobili pravice do pokojnine, vrženi enostavno na cesto. Pri tem bo lahko igrala veliko vlogo strankarska ali osebna mrznja ter ostudne denunciacije. Če n. pr. kak uslužbenec ne bo ugajal svojemu šefu, bo ta predlagal, da se ga penzionira, ozirom postavi na cesto. Železničarji so opravljali svojo službo jako dobro, kajti vsi vemo, da je n. pr. celo ob preobratu železničarska služba bila jako dobra in jaz ne vem, kakaj naj bi mi tedaj one železničarje, ki so si pridobili pravico na penzijo, penzionirali po starem zakonu. Zato predlagam, da se vsi ti železničarji, ki ne bodo prevedeni, penzionirajo po novem zakonu. Če pa še niso dobili pravice do pokojnine in bodo odpuščeni iz službe, naj pa dobe odškodnino v izmeri 12mesečne, oziroma 6mesečne plače. Kakaj predlagam vse to? Zgodilo se bo namreč prav lahko, da mnogo ljudi enemu ali drugemu načelniku ne bo všeč in bodo prišli na tak način ob službo. Kot odškodnino naj pa dobe po novem zakonu dvomesečno plačo. Kaj naj počne odpuščeni uslužbenec s tem denarjem? Ze sedaj je nešteto železničarskih rodbin, ki naravnost stradajo, sedaj se pa lahko zgodi, da bodo take družine vržene na cesto. Uslužbenec, ki bo odpuščen iz železniške službe, na železnici ne dobi več službe, ampak si jo bo moral iskati drugod. Pomislite morate, koliko stane danes n. pr. samo selitev. Ako uslužbenec nima nobenega premoženja, s čim naj potem plača to selitev? Dvomesečna plača, ki naj jo odpuščeni uslužbenec dobi kot odškodnino, ne bo zadostala niti za prevozne stroške.

«Železničar», glasilo Saveza železničarjev Jugoslavije, z dne 1. oktobra t. l., prinaša precej točk iz nove

železničarske pragmatike, vendar pa te točke niso popolne, ker manjka večinoma v vsaki točki poglavitni del. Vprašamo gospode okoli Saveza, kaj nameravajo s tem, da ne dajo javnosti resnice in s tem prikrivajo one dele, kateri so največjega pomena za vso osobje.

Minister saobračaja vedno zagotavlja in obljubljuje z raznimi telegrami in plakati, da hoče zboljšati železničarjem gmotni položaj. Res bi bilo že enkrat na mestu, da se kaj takega zgodi, ker osobje je tako izdelano in izčrpano, da je začelo iti preko mej poštenja. Tako se je dogodilo zadnje dneve v neki delavnici v Mariboru, da je neki fant, ki je iz dežele, imel še čez poldan v svoji omarici kos kruha. To je zapazil nek izstradan delavec ter se v zadnji sili gladu poslužil tatvine. To je jasen dokaz, da delavstvo danes nima več toliko, da bi si lahko kupilo kosček kruha. Gospodje pri vladi vendar tega nočejo uvideti in si bo uprava železnice sama kriva, ako postanejo železničarji tatovi.

Kako se godi železničarjem-miloščinarjem? To so oni železničarji, ki so žrtvovali v prid železnice celo svojo moško dobo s tem, da so služili svojih 40 do 45 let pri železnici ter tako tudi tam pustili svojo moč. Danes pa cepajo po ulicah brez vsake pomoči, kajti miloščina, ki jo dobivajo, je z draginjskimi dokladi skupno 69 D mesečno. Zato bi bilo jako na mestu, da uprava železnice, oziroma ministrstvo saobračaja, sprejme miloščinarje za stalne vpokojence.

Vodstvo Prometne zveze v Mariboru da na znanje vsem onim železničarjem-miloščinarjem, ki še niso naredili prošnje na ministrstvo saobračaja, da to takoj store, ali pa se naj tekom par dni zglaste pri predsedniku podružnice Prometne zveze, Francu Lajh, Pristan 6, ali pa v soboto popoldne v tajništvo omenjene organizacije v Wildenrainerjevi ulici 6 l.

Podružnica Prometne zveze v Mariboru obvešča vse železničarje, da se pričnejo predavanja o novem železničarskem zakonu prihodnji teden v torek zvečer ob 6. uri v lekarniški dvorani. Vabijo se vsi oni, ki se zanimajo za vsebino pragmatike in bi se radi prepričali, kakšna bo glasom te naša prihodnost v železničarski službi, da se teh predavanj skrbno in mnogoštevilno udeležujejo.

Onevne novice.

Radikali v Sloveniji med seboj. Štefanovič je dobil «gostoprilstvo» v ljubljanskem tedniku «Orjuna» in potem tega lista izdaja sedaj navodila kot «glavni tajnik» NRS ter odgovore za «Jutranje Novosti» in na izjave akcijskega odbora NRS, o katerem trdi, da ga ni nihče izvolil, temveč, da se je sam sestavil iz «slug» Jadranske banke. Štefanovič napoveduje tudi svoj list «Radikal», ki naj bi zaenkrat izhajal še kot tednik, za danes je pa sklical v Ljubljani svoj shod, kjer naj «masa» razsodi, kdo je pravi radikal in kdo bančni sluga. «Jutranje Novosti» se maščujejo nad Štefanovičem s tem, da ga denuncirajo pri Orjuni češ, da je on vedno hotel proti njej pisati, a uredništvo ni pustilo, sedaj se pa zateka v predale njenega lista. Odgovorni urednik «Jutranjih Novosti» imenuje Štefanoviča «kameleona» ter obljublja še razna «razkritja». Ker so se pa mladi radikali še poprej v slogi pripravili na «razkritja» v slučaju razdora, se sedaj tudi na apaske načine zalezujejo. Štefanoviču so nasprotniki vlomili v njegovo pisalno mizo ter odnesli iz nje nekaj spisov ali «razkritij», k tajniku Podbevšku, ki je potegnil z njimi, so pa vlomili kar skozi okno.

Sestanek duhovnikov-tretjerednikov se vrši izjemoma mesto v petek, dne 19. oktobra, že v torek, dne 16. t. m., ob 5. uri popoldne v Frančiškovi kapeli pri frančiškanski cerkvi. Po kratki meditaciji je predavanje o papeževi okrožnici k 300letnici kanonizacije sv. Tomaža Akvinskega in je sploh ta sestanek v zmislu papeževe okrožnice posvečen tej 300letnici. Potem je razgovor o važni karitativni zadevi in o brambi zoper časniške napade na Cerkev in njene služabnike. Udje in neudje tretjeredniške skupščine duhovnikov so uljudno vabljeni, da se zanesljivo udeležijo tega sestanka.

Vprašanje kolkov in kolekovine. Poslanec Pušenjak je v svoji kritiki zakona o taksah, od katere smo zadnjič priobčili prvi del, navedel tri vzgledne komplikacij pristojbinskega organizma in sicer: Prvo je plačilo vnaprej in v kolkih. Posledica tega je, da se odpravijo plačilni nalogi in onemogočijo vsi rekurzi ter se morajo prošnje za povračilo kolkov brez ozira na znesek vlagati pri generalni direkciji posrednih davkov. Plačilo v kolkih brez ozira na znesek je neracionalno in sicer radi tega, ker se s tem povzročajo državi veliki stroški za nabavo kolkov, ker je potreben velik aparat za veleprodajo kolkov, ker je treba, da država plača provizijo malo-prodajalcem kolkov, ker je težko dobiti koleke za velike zneske in to posebno na deželi, ker se s tem povzroča nepotrebno delo nalepljanja in preluknanja kolkov zlasti pri večjih zneskih. Drugo je sporno vprašanje takozvanih listninskih kolkov. Iz zakona ni nič razvidno, ali se morajo ti kolki uporabljati tudi pri kupnih, zakupnih in menjalnih pogodbah. Tretjič je nepravilna in nemoderna določba, da se vloge, ki niso kolekovane, ne vzamejo v pretres in ne vrnejo stranki, ko bi bilo potrebno da se take vloge vrnejo stranki in da se zahtevajo koleki v zadostni višini. Poleg teh glavnih pomanjkljivosti je treba opomniti še sledeče. Zakon se tukaj prav nič ne ozira na število pol, kar je gotovo pomanjkljivo, ker obširni spisi povzročajo gotovo več dela raznim oblastim in je popolnoma upravičeno, če se zahteva kolkovanje z ozirom na število pol. Tipično nejasnost tega zakona tvorijo določbe, da se na primer prijave glede reklamnih taks morejo izvršiti pri štirih raznih oblastih in sicer se lahko izvrše pri davčnem uradu, finančni upravi, okrajni finančni

kontroli in celo pri politični oblasti. Posledica te določbe je, da je vsaka kontrola glede prijave in plačila teh taks nemogoča.

Kako pametni so naši zakonodajalci, nam kaže najbolje novi taksni zakon. Unikum tega zakona so ločbe, da mora plačati takso tisti, ki prijavi, oziroma napove svoje dohodke, oziroma prijavi predmet za plačilo takse. Državljeni zadoste s tako prijavo samo svoji državljanski dolžnosti in za to, da to državljansko dolžnost izpolnijo, naj se pa še kaznujejo s tem, da morajo za to prijavo plačati takso. Prav tako je unikum, da se zahteva plačilo takse za potrdila, katera izdajo uradi glede plačanja taks in davkov.

Sklep tečaja na drž. kmetijski šoli v St. Juriju ob juž. žel. V nedeljo, dne 17. septembra, se je zaključil 11mesečni tečaj. Učni uspeh je bil povprečno dober. Bili so učenci zreli fantje iz kmetov, ki so se zavedali važnosti strokovne izobrazbe in po večini z velikim zanimanjem sledili poduku ter se tudi prav dobro učili. V tem razmeroma kratkem času so dobili dobro znanstveno in praktično, strokovno podlago za svoj prihodnji poklic, kot praktični kmetovalci pa so dobro napredovali tudi glede splošne izobrazbe. Uživali so okoli 1400 ur teoretičnega poduka, ostali delavni čas so se pa bavili večinoma s praktičnim delom na obsežnem posestvu šole. Priliko so imeli v podrobnostih temeljito spoznavati vse tri činitelje kmetijske produkcije, tako naravo, kapital in delo s svojimi odločilnimi vplivi na kmetijsko gospodarstvo, ter si pridobili zmožnosti, jih razumno izkoriščati. Splošna boljša izobrazba in pa pridobljene gospodarske zmožnosti upravičeno skrajšan rok v vojaški službi, da se čim manj časa odtegnejo svojemu pravemu gospodarskemu poklicu. — Tečaj je dovršilo 18 učencev, med tem, ko jih je v početku vstopilo 25. Tekom leta jih je zapustilo zavod 7 in sicer: Radi premajhnega zanimanja 1, k vojakom sta morala 2, izključen je bil 1. Zavoljo rodbinskih razmer, ker jih starši niso zamogli dalje časa pogrešati kot pomočnike na svojih posestvih, ali zavoljo prevzema posestev so izstopili tekem leta 3. Svoj izstop so ti slednji popolnoma opravičili z dokazi, da so bili k temu res od razmer prisiljeni, čeravno bi se radi do konca šolali. Dasiravno je tak predčasen izstop obžalovanja vreden, ne zadene krivda niti zavod, niti učencev samih, temveč sedanje razmere na kmetih, posebno pomanjkanje zanesljivih delavnih moči. To je sploh dandanes glavna ovira obisku kmetijskih šol, ravno od tiste strani, katere so najbolj namenjene, to je sinovom z dobrih kmetij, ki naj bi nekdanj postali samostalni gospodarji.

Kriza sodišč v naši državi. V Beogradu se je te dni vršilo zborovanje delegatov Udruženja sodnikov iz cele države, na katerem se je diskutiralo o težkem materijelnem stanju sodnikov. Kriza sodišč je postala težka posebno v južni Srbiji, kjer mnogo sodišč ne dela, ker nimajo kolegija. V Sloveniji manjka še 190 sodnikov, v Bosni 70, v Vojvodini 200 in na Hrvatskem tudi 200. Na zborovanju se je tudi omenilo, da piše o krizi naših sodišč tudi inozemsko časopisje ter nasvetuje trgovcem, naj nikar ne sklepajo kupcij z našimi, ker bi v slučaju spora vsled naših neurejenih sodišč imeli velike neprilike. Delegat iz Bosne je med drugim izpovedal, da se v bosanskih sodiščih razpravljajo po tri leta stare stvari, da, celo po pet do šest let stare, novejša pa vsled preobloženja sodnikov z delom sploh ne pridejo na vrsto, pa najsi bodo še tako nujne. Po zborovanju so delegati posetili razne ministre, ki so jim dali seveda mnogo lepih obljub o skorajšnjem izboljšanju materijelnega položaja. Sodniki so na zborovanju tudi odločno protestirali, da se jih razvrsti po uradniškem zakonu, ker bi oni bili s tem takorekoč degradirani.

Novi poklic bivšega ministra Markoviča. V Beograd pride te dni iz Zeneve naš delegat pri Zvezi narodov, bivši minister, zloglasni dr. Lazica Markovič. Dr. Lazica Markovič postane glavni ravnatelj «Samouprave», odkoder se bo skušal osvetiti Rankoviču in ostalim radikalskim tovarišem, ki so ga zrušili z ministrskega sedeža.

Potrdila o izdanem spričevalu. Lahkota, s katero se dobi v Srbiji dobro službo, je vzbudila v par pametnih glavah idejo, da omogočijo ljudem za dober denar, da dobe službe. Osnovali so društvo, ki je ponarejalo spričevala o absolviranju državne trgovske akademije v Beogradu. Centrala društva je bila na Dunaju, kjer so se spričevala ponarejala. Sigurno je, da je s pomočjo tega društva absolviralo na leto veliko več «dijakov» državno trgovsko šolo v Beogradu, kakor pa je bilo pravih absolventov, ki so v resnici izšli iz šole. Med temi «absolventi» je celo par takih, ki niti ljudske šole nimajo. Mnogo državnih, bančnih in privatnih uradnikov, ki so dobili službe na podlagi spričevala trgovske akademije v Beogradu, bo sedaj neprijetno iznenadeno, ker uprava te šole razglaša, da bo izdala poseben imenik o dosedaj izdanih spričevalih, ob enem bo pa vsakemu dosedanjemu absolventu te šole izdala še naknadno posebno spričevalo, ki bo veljavno mesto prejšnjega. Oni, ki so prišli s pomočjo falsificiranega spričevala do službe, bodo na ta način razkrinkani; njihovo število bo gotovo veliko, ker danes se še skoro vsak uradnik, ki pride k nam preko Save, izdaja za absolventa trgovske akademije.

Pri okrožnih blagajnah za zavarovanje delavcev se vedno dogajajo kake afere. Bili so že veliki spori v Subotici, Brodu, Splitu, Zagrebu, Sarajevu in sedaj je na vrsti Osijek. V Osijeku se je sprl predsednik Vlas z zdravniki in ravnateljem okrožne blagajne. Izjavil je, da nima nobenega zaupanja v zdravnike. Ravnatelj in znani socijalpatrijot Bukšeg pa se vozi okoli teh bla-

gajn, poravnava spore in vleče pri tem prav mastne dnevnice.

Likvidacija Avstro-ogrske banke. V ponedeljek smo prejeli iz Budimpešte 5,548.000 zlatih avstro-ogrskih K, ki so pripadale naši državi pri likvidaciji Avstro-ogrske banke. Razen ravnokar omenjene svote še dobi naša država 6,500.000 D v vrednostnih papirjih.

Iz novosadske carinarnice. Te dni so prodali na novosadski carinarnici 1500 kg praznih steklenic, lastnik jih namreč ni hotel prevzeti radi visoke carine 90 tisoč D. Po carinskih predpisih bi morala carinarnica tako robo prodati na dražbi, ali nikakor ne pod svoto, kakor jo zahteva sama za carino. Ako se ne doseže pri prvi dražbi predpisana svota, — v zgorajšnjem slučaju 90.000 D — se naj razpiše druga in tretja dražba. Še le na tretji dražbi dobi robo taisti, ki največ ponudi za njo. Zgoraj omenjene steklenice so bile v Novem Sadu odane že na drugi dražbi nekim beograjskim trgovcem za 40.000 D. Ti Beograjčani so kmalu zatem prodali to robo novosadskemu trgovcu za 90.000 D. Ko so jih vprašali, kako morejo vtakniti v žep tako debel profit, so rekli, da so morali deset in deset tisoče izmetati kot mito za carinske uradnike.

«Lep» predstojnik sodišča. Sodnijskega predstojnika Dušmanića so poklicali na odgovor k sodišču v Brčki. Dušmanić je bil znan daleč na okrog, da je uradoval v svojem uradu s pomočjo revolverja in bikovke. Sedaj so ga obsodili v Brčki na 20 dni zaporu in 500 D globe. Radi te že davno zaslužene obsodbe so veseli vsi mestjani in seljaki iz brčke okolice, ki so imeli posla z zloglasnim Dušmanićem.

Subotiški veleizdajniški procesi se zaključujejo eden za drugim z ugotovitvijo, da so bile obtožbe neosnovane ter tako dokazujejo, da so na delu špijoni in denuncijanti, ki svoje sodržavljane spravljajo v ječo, sodišča pa vodijo za nos. Poleg trpljenja nedolžnih je žalostno tudi to, da oblast in sodnija naseda obrekovalcem ne samo enkrat, temveč ponovno. Spomnimo se le samo na proces dr. Varge. Ta je bil s par tovariši obsojen na 15letno ječo radi špijonaže in ko je v jetnišnici že davno umrl, je prišlo do revizije procesa, ki je vse obsojene — oprostila. Za dr. Vargo je bilo to prepozno, drugi so pa po par letih prišli vsaj na svobodo. Sedaj je stal že tretjič pred sodnijo šofer Geza Balla, ki je bil obtožen, da je pripravljaval atentat na kralja in je sedel poldrugo leto v preiskovalnem zaporu. Še le sedaj je državno pravdnitvo umaknilo obtožbo in Balla je bil izpuščen na prosto.

Črnogorski roparji. Policija je razkrila načrte zloglasnih črnogorskih odmetnikov Bašovića in Raspopovića, iz katerih se vidi, da so hoteli v teku tega mesca napasti Cetinje. Veliki župan, komandant divizije, orožništva in komandant mesta so imeli biti umorjeni za to, ker so v zadnjem času vse naredbe zadale rešen udarec svobodnemu kretanju njunih čet. Pred napadom samim so imele biti prerezane vse telefonske in telegrafске zveze. Meščani so neprestano v strahu in zapirajo zelo zgodaj svoje hiše in prodajalne. Obe četi štejeta okoli 200 banditov. Vojna oblast je uporabila vse mere, da se ta napad prepreči.

Zahvala. Nabiranje prispevkov za fond centralne akademske menze v Zagrebu je te dni zaključeno. Nabralo se je 3300 dinarjev. Podpisana se zahvaljujeva v imenu odbora Centralne akademske menze vsem, ki so prispevali. Tisočera hvala! — Srečko Krebelj, stud. med. vet. Petar Jovčič, stud. techn.

Iz Celja.

Kaj vse se je naučil Puceljev zet Miloš Štibler. Kakor znano, je postal gospod napredni zadržni strokovnjak Miloš Štibler Puceljev zet. Gospod ata Pucelj je svojega zeta pošteno nagradil, a ne na svoje, ampak državne stroške, o tem smo že poročali. Gospod Miloš je bil dalje časa v Beogradu v poljedelskem ministrstvu in se je tamkaj priučil tudi srbohrvaščine. Kakor smo poročali v zadnji «Straži», se je vršila te dni proslava 40 letnice Zadržne zveze v Celju. Pri tej priliki so nastopili razni govorniki in med temi tudi gospod Puceljev zet Miloš Štibler. Vsi govorniki-Slovenci, so referirali v slovenščini, le gospod Miloš je čital svoje poročilo v srbohrvaščini, a v pohorskem narečju. Treba namreč pibiti, da je gospod Štibler čistokrvni Pohorci iz Fale in govori čisto pohorsko narečje, katerega se tudi v Beogradu ni mogel otresti. Sedaj si pa predstavljajte to komedijo: srbohrvaščino s pohorskim naglasom. Poslušalci so se na glas krohotali; Srbijane Avramovič, pa je bil mnenja, da se je gospodu Milošu zavrtelo v glavi naopak, ker take srbsčine še gospod Avramovič ni nikoli slišal kot na celjskem kongresu. Je dobro, da človek klečepłazi, a mora ta «kšefti» tudi razumeti, govoriti pa srbohrvaščino v pohorskem narečju, zna samo klečepłazi komik gospod Miloš Štibler. Gospod «šviger-fater» Pucelj je res lahko ponosen na svojega brihtnega zeta, ki se je v primeroma kratkem času povspel v brihtnosti tako visoko, da zna čitati srbohrvaščino v pohorskem dialektu. Bravo, bravo, in častitamo gospod Miloš! Upamo, da nam še boste s svojo jezikovno komiko večkrat brezplačno poskrbeli za smeh in kratek čas.

Jih je že strah. Iz Celja nam poročajo: Vaši pozivi na hmeljarje v Sav. dolini že učinkujejo in vplivajo na demokratske magnate kot mrzel tuš po zimi. Mravljinici strahu jim že gomazijo po hrbtih pri misli, da jim bodo ti pamentni pozivi odnesli milijonske svote iz njihovih v res kmetске žepe. Najbolj vidno vicaajo ti pozivi celjskega policajdemokrata dr. Kalana. Kakor hitro je čital prvi poziv, je prebledel, sklical svoje zveste sokapitaliste, ki imajo interes na hmeljski kupčiji in bil

resnega mnenja, da se mora na vsak način rešiti vsaj nekaj dobička od hmeljske kupčije, da ne bo odnesel zlodej celega denarja v kmetiski žep. Gospoda Kalana in druge žalske policajdemokratske ljudske pijavke je upravičeno lahko strah, ker naša stranka glede hmeljarjev ne bo odnehala poprej, dokler ne bo odprla vsem savinjskim kmetom oči, da ne bodo več polnili žepe liberalnim trotom s kmetiskim denarjem. Gospodje demokratski kapitalisti, le malo še potrpite, najhujše bom be glede hmeljarstva še le bodo začele padati po vaših žepih. Gospod dr. Kalan, le pripravite se, vas opozarjamo na to že vnaprej, da ne bodo vaši živci preveč trpeli radi nenadnih presenečenj.

Iz strahu pred božjo desnico. Iz Žalca nam poročajo: V bližini Žalca se dviga turistom priljubljeni hrib Mrzlica. Na tem hribu je postavil že rajni Hausenbihler kočjo in poleg kočje pa umetniško izdelano razpelo. Radi vročine, deževja, vetrov in mraza ter tekom nekaj let je razpelo precej razpadlo. Odtirgala se je od razpela čisto proč desna roka in tako še visi podoba samo še za levico na križu. Toliko izletnikov obišče vsako leto Mrzlico, a nobeden se ne spomni, da bi bilo treba razpadlo razpelo popraviti, ker je umetniško delo in bo imelo enkrat še zgodovinsko vrednost. Za poravnavo tega razpela bi predvsem morali skrbeti bogatini iz Žalca, ki so ob nedeljah ter praznikih vedno na tem hribu. Nekateri pravijo, da pustijo žalcani radi tega podobo brez roke, ker jih je strah, da jih ne bi Zveličar udaril z desnico radi njihovih zanemarjanj krščanskih dolžnosti. Pa naj bo s to božjo desnico kakor hoče, škandal je za žalce in okolico, da se ta lepi križ ne popravi, ampak se popolnoma prepusti na milost in nemilost elementarnim silam.

Preselitev. Zdravnik dr. Karel Pečnik za notranje in pljučne bolezni se je preselil iz Št. Jurja ob južni železnici v Celje, Cankarjeva ulica 11.

Iz Maribora.

Knezoškoč dr. Karlin protektor akcije doma ubogih. Kakor znano, je kreditna in stavbna zadruga «Mojmir» prevzela hvalevredno socijalno in humano nalogo zgraditi potom posebne pomožne stanovanjske akcije en dom za tuberkulozne reveže, en dom za brezstanovanjce. Da zamore ta akcija biti deležna tudi najvišje moralne podpore, je bilo treba pridobiti za njo najuglednejšega moža, ki ima obenem tudi sam srce in sočutje s stanoavnskimi reveži. V to svrhu sta se te dni poklonila predsednik g. Jagodič (tapetnik in dekorater) ter tajnik novinar Pirc g. knezoškoču dr. Karlinu s prošnjo za prevzem protektorata. Presvetli je radevolje prevzel to častno nalogo. V častni odbor sta se nadalje naprosila namestnik velikega župana dr. Viljem Pfeifer in župan g. Viktor Grčar. Častni odbor se pomnoži ob priliki prve ankete, ki se sklicuje za torek, dne 15. t. m. Kraj in ura se še določita. K sodelovanju se te dni vabijo vsi državni uradi, vojaška oblast, šole, vsa društva in korporacije ter najodličnejše privatne osebe. Tako bo ta prepotrebna akcija prišla v svoj pravi tir.

Odgovor «Volksstimmi». Mi smo v eni zadnjih številkih konstatirali, da je bil urednik «Volksstimme» obsojen na 800 D kazni in v objavo pravomočne sodbe radi razžaljenja dr. Leskovarja. «Volksstimme» si drzne na to odgovoriti, da urednik ni bil obsojen, ampak da je nastopil dokaz resnice. Mi ugotavljamo na to: Kar smo pisali, je vse res. Urednik Eržen je bil obsojen kakor smo poročali. Prijavil je priziv. Razzsodbo bo moral objaviti, kakor hitro bo pravomočna. Dokaza resnice ni mogel nastopiti, ker se je razprava vršila pred okrajnim sodiščem radi zanemarjanja uredniških dolžnosti. Ako bi bil hotel nastopiti dokaz resnice, bi bil moral to storiti že poprej in obravnava bi bila potem pred okrajnim sodiščem. Urednik pa je takrat izjavil, da članka ni bral, zato je bil potem obsojen pred okrajnim sodiščem. To je torej resnica, vse drugo je zavijanje in laž, ki pa g. Bahunu ne bo nič pomagala. Bahun bi pač rad utrdil stališče svoje in svoje stranke, zato brska za škan dali, pa vse zastonj. Pristaši ga skoraj trumoma zapuščajo, ker so spoznali pogubonosno politiko socialdemokratskih voditeljev, ki so skrbeli in skrbijo le za svoj žep, svoje volilce pa izjemajo in jih gulijo, da je joj. Ali ni tako, očka Bahun?!

Poprava. V kritiki orlovske akademije je, priobčeni v zadnji «Straži», se je vrnila tiskovna napaka, katero moramo popraviti. Stavek: «V drugi poljubni vaji je bilo več posrečenih težkih in kokečnih ročnih stoj», se mora glasiliti: «V drugi poljubni vaji je bilo več posrečenih težnih in holebnih stoj.»

Proti poškodovalcem gozdov v mariborski okolici. Mariborsko okrajno glavarstvo je doznalo, da nabiralci suhljadi poškodujejo gozdove v okolici, ker izsekujejo z dreves skorjo. Izsekano skorjo rabijo za kurjavo, a drevo v gozdu se potem, ko mu je izsekana skorja, posuši. Radi teh poškodb je odredilo mariborsko okrajno glavarstvo sledeče: «Z ozirom na poškodbe, ki se dnevno dogajajo v okoliških gozdih se do nadaljnjega prepoveduje pri nabiranju suhljadi raba raznega orodja, pred vsem sekire in žage. Nabiranje skorje in luba sploh ni dopustno. Nabiralce suhljadi se nadalje opozarja, da je nabiranje suhljadi in drugih gozdnih pridelkov dopustno le, če v to privoli lastnik gozda. Kdorkoli se pri poškodovanju gozdnega drevja in pri prenašanju lubja skorje zasači, se mu zapleni za dobavo in spravilo rabljeno orodje ter se ga bo kaznovalo, če ne pride v poštev splošni kazenski zakon, po določbah gozdnega zakona z dne 3. decembra 1852, drž. zak. št. 250.»

500 lepih dobitkov, med temi pet glavnih, je že pripravljenih za tombolo vojnih invalidov v Mariboru, ki se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. Dobitki se še vedno mno-

žijo in bo ta tombola prekašala vse dosedanje, ki so se vršile v Mariboru. Ker je rok jako kratek, naj nihče ne zamudi prilike, si nabavi o pravem času karte — srečke —, ki se dobe komad za 3 D pri g. Zlati Brišnik v Slovenski ulici in v vseh trafikah. Svira vojaška godba.

Veselica. Gostilničar Vidmar v Mlinski ulici priredi v nedeljo, dne 14. t. m., od 3. ure naprej v vseh prostorih trgatveno veselico. Razen godbe, petja bo tudi ameriški zapor, šaljiva pošta, ribolov, prodaja cvetlic itd. Sodeluje omladinska godba. Vstopnina je 3 D. K prav obilni udeležbi se vabijo vsi prijatelji poštene zabave!

Veliko vinsko trgatve s plesom priredi v Mariboru v soboto, dne 13. t. m. narodno železničarsko glasbeno društvo «Drava» v vseh prostorih Narodnega doma. Začetek ob 20. uri, konec ob 3. uri. Vstopnina 5 D. Opozorjamo mariborsko narodno občinstvo na to prijetno prireditev.

Pevsko društvo «Zarja» v Pobrežju priredi v nedeljo 15. t. m. ob 3. uri pop. vinsko trgatve v gostilni gosp. Papeža v Nasipni ulici. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dobro ohranjena stara stiskalna na prodaj. Naslov pri upravnistvu lista. 625 2-1

Pošten mladenič, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče delo kot pomožni delavec ali sluga. J. Ervež, Tezno 28. 624 3—1

Kupim hišo v Aleksandrovi cesti, Slovenski ulici, Gosposki ulici ali na Glavnem trgu ali v bližini, ki bi imela v pritličju večje, zračne prostore takoj ali v kratkem na razpolago. — Pismene ponudbe na upravnistvo «Straže». 612

Sodar PICHLER

Frančiškanska ulica 11 (pri meroizkusnem uradu) se priporoča za vsa dela sodarske stroke ter za vse vrste novih in starih sodov po najnižjih cenah. 976

Originalno angleško blago za obleke po meri
raglane in zimske suknje je došlo

Izgotovljene moške obleke po raznih cenah. Plašči za gospe in kostumi se izdelujejo po meri. Najnižje cene! pri Najnižje cene!

Aleks. Starkel, Maribor, Trg svobode 6.

Razprodaja vozov

polkritih, lovskih, družinskih, eno- in dvovprežnih, radi velike zaloge

po zelo znižanih cenah.

osip Stupica, Ljubljana

Slomškova ulica 6.

Istototam se prodaja tudi več avtomobilov in tri denarne blagajne.

6*† 3—1

Molitvenik, najlepši in najcenejši, je dr. Zdešarjevo «Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje.» — Cena vezanemu izvodu šest dinarjev po pošti en dinar več. — Dobi se v TISKARNI SV. CIRILA v Mariboru, pri Slogi v Ljubljani na Poljanskem nasipu 10, in po drugih knjigarnah. Kdor kupi skupaj vsaj 10 izvodov, dobi 15% popusta. 361

OSRAM
to znamko mora nositi žarnica

Kdo hoče dobro luč nesme se bati stroškov.

OSRAM NITRA

Lepa salonska obleka je po ceni na prodaj. Majstrova ul. 18-I., desno. 626

Iščem posojilo 350.000 K proti dobrim obrestim in vknjižbi na prvem mestu. Denar je dobro zavarovan v posestvu. Ponudbe pod »posojilo« na upravnistvo. 631

Sveže kislo zelje, znano najboljše kakovosti nudi M. Berdajs. Trg svobode. 629 3-1

Veliko skladišče v gradu se odda v najem. Reflektanti naj se oglašijo pri g. arhitektu Glaser, Maribor, Meljski dvor. 630 3-1

Kuharico išče župnišče. — Naslov v upravnistvu. 1068 633 3-1

Vinski kodi po 800 l se prodajo. Strma ulica 11. 613

Nepremočljivo blago za pekarine in pristni tirolski lodni se po nizki ceni prodajajo pri Franjo Majer-ju, Maribor, Glavni trg 9. 590

Fižol in suhe gobe

kupuje vsako množino trgovina

À. Požar, Maribor, Gosposka 4

Utemeljeno god. 1892.

Oblasno dozv. Izvjestovnica za trgovina i obrt
Viktor Selinger i sin

Zagreb, Illica 25 II

Telefon br. 16-43

Naslov za brzojave: Regniles.

izvješćuje najbrže i najsavjesnije o bankama, poduzećima, tvrtkama i obrtnicima cijele države SHS, te onima nasljednih država bivše Austro-ugarske monarhije, uz najumjerenije pristojbe. 465 5-1

Razpoložemo najboljim preporukama.

ENKRAT

za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina R. Stermečki, Celje, ako hočete res dobro in po ceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode. — Trgovci en gros-cene. 536

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Foto-atelje

Mirko Japelj, Maribor, Koroška cesta 1

se priporoča za fotografiranje portretov, družinskih slik in skupin, za povečave, industrijske posnetke. Odprto tudi v nedeljah od pol 9. do 12. in od pol 3. do 5. ure.

XXXXX XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Somišljeniki širite naše liste!

Hotel-restavrant HALBWIDL

V sredini mesta! Lepi prostori! Shajališče vseh krogov! Točenje dobrega črnega in belega Götzevega piva. Izvrstna vina. Sobe za tujce. Meščanska kuhinja (specijaliteta: sočnati goljazi). Vsako nedeljo in praznik jutranji in večerni koncert pri prostem vstopu. :: :: :: K obilnem obisku vabi prijazno

Andrej Halbwidl in gospa.

Hotel-restavrant HALBWIDL

Prodaj hišo, primerno za eno družino, 1 oral posestva. ¼ ure od Celja ali 5 minut od postaje Petrovče. V stanovanju se kupec lahko takoj vseli. Interesenti naj vpošljejo svojo addresso pod »Hiša-Celje-Petrovče« na Aloma Company. 3-1

Zimsko perilo, barhenti za obleke, barhenti in flanela za zimsko perilo, velika izbira sukna, kamgarna, ševijota itd. za moške in ženske obleke, koce, odeje, slamnjače, itd. itd. Vse to kupiš ugodno v manufakturni trgovini Fr. Majer, Maribor, Glavni trg šte. 9. 591

Pletarje izurjene sprejme proti dobri plači od komada Pletarna v Strnišču, Slovenija r. z. z o. z. Stanovanje preskrbljeno. Delo stalno.

Posteljne odeje (koltri) v raznih barvah in kakovosti se dobijo po zelo nizki ceni pri Franjo Majer-ju, Maribor, Glavni trg 9. 589

TVORNICI OLOVNIH PROIZVODA

J. B. ULRICH D. D.

GENERALNA POSLOVNICA I SKLADIŠTE

ZAGREB Jelačičev trg 25, Tel. 18-46 ZAGREB

Proizvodi iz svinca: svinčene cevi, svinčene plošče (orig. Winiwarter), plombe, svinec v blokih, policah itd.

Pločevine: črna in pocinkana pločevina (orig. Winiwarter) in angleška pločevina.

Staniol: v vsakovrstnih barvah in načrtih.

Cevi: plinske, črne in pocinkane cevi, parne cevi, železne flanžen-cevi. Deli za spojanje cevi (fltingi) iz litega kovnega železa.

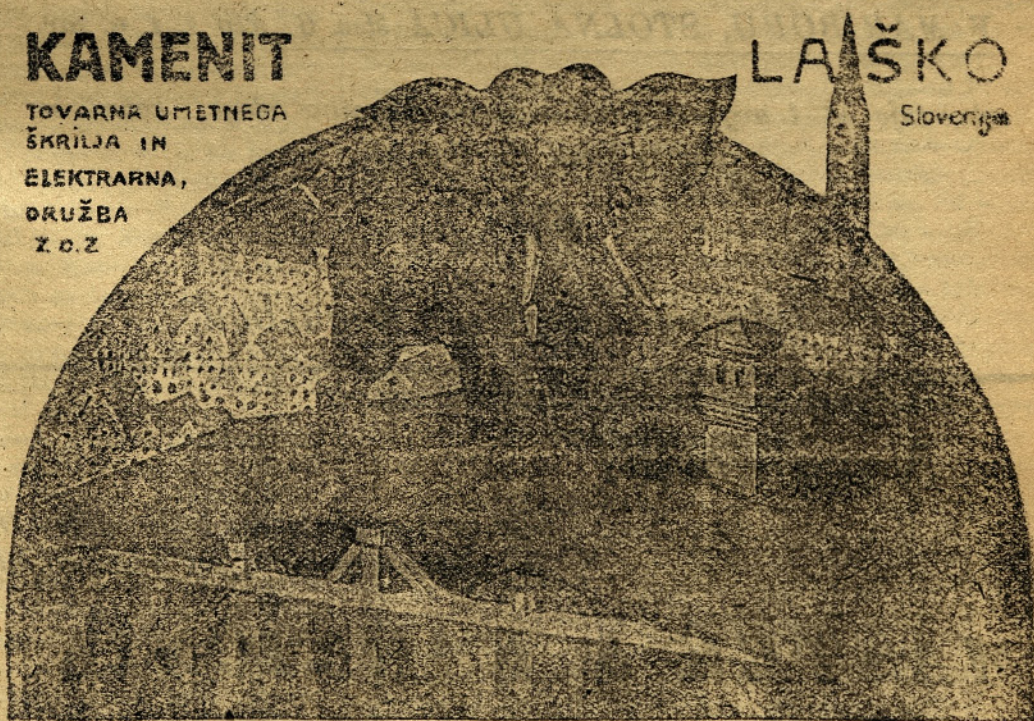
Kopalnice: itd.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTRARNA, DRUŽBA Z.O.Z.

LAŠKO

Slovenija

Kdo bo skrbel za é, — če se zanemarjaš sam? Nihče!

Vsak član I. DELAVSKEGA KONSUMNEGA DRUŠTVA naj nabavlja vse svoje potrebščine, posebno oblačilno blago izključno pri lastni zadrugi, s tem bo podprl tudi svojo strokovno organizacijo, samega sebe in svoje somišljenike.

Če kupiš pri zadrugi po konkurenčni ceni 1 kg sladkorja, si ga kupil dejansko 3 K ceneje, — če kupiš 3 m blaga za obleko, si ga kupil dejansko 90 K ceneje kot pri konkurenci, ker dobiš 3 odstotni popust od vsega kupljenega in takoj plačanega blaga!

Prodajalna v Mariboru, Slovenska ul. 15 n. v Studencih Aleksandrova cesta 17.

Najceneje in najbolje kupiš vedno le pri lastni zadrugi.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

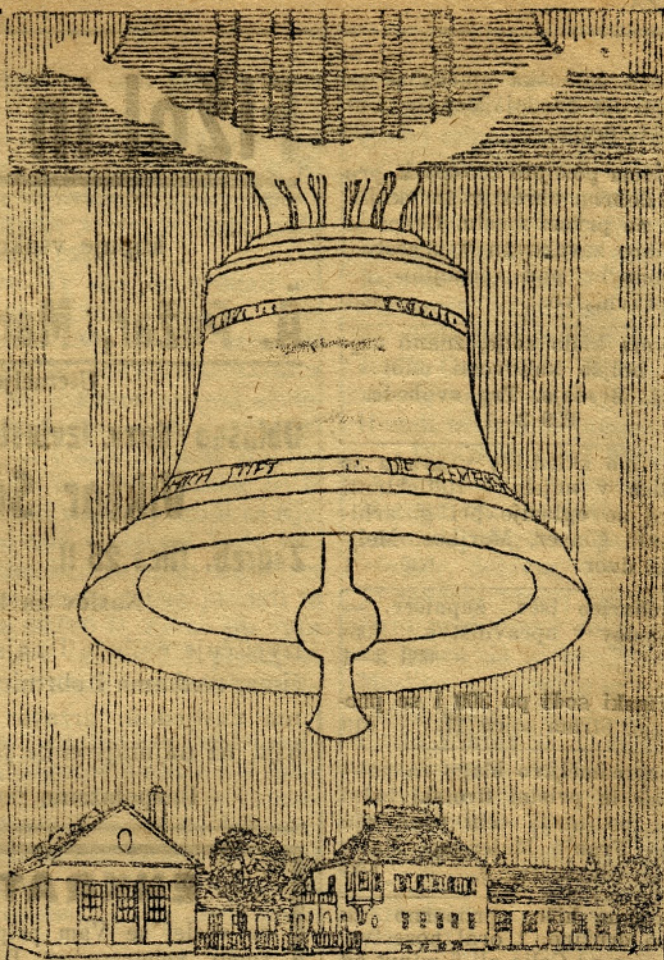
**Prva in edina livarna zvonov v Mariboru,
ki je v popolnem obratu.**

Najnižje cene!

Dosedaj po vojni nad 100.000 kg izdelovanih.

Mnogo priznanj!

Obiščite našo tovarno v Melju, Motherjeva ulica št. 15 in prepričajte se o kakovosti naših izdelkov!

INŽ. I. & H. BÜHL, MARIBOR,
Motherjeva ulica 15.

Ustanovljena od Joh. Denzel okoli leta 1800.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%.

Stalnejše vloge po dogovoru.

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

Na drobno!

Na debelo!

Novo došlo!

Novo došlo!

vseh vrst angleško in češko sukno in drugo manufakturno blago, za jesensko in zimsko sezono. Cene resnično nizke, blago iz priznanih najboljših tovarn.

MASTEK & KARNIČNIK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

Vsak naj si ogleda zalogo in prepriča s enkratnim nakupom!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najhitrajše. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

PEKI POZORI

DIAMALT

PEKI POZORI

«DIAMALT» tvornice Hauser & Sobotka, Beč-Stadlau, je v predvojni kakovosti skozi 24 let najboljše sredstvo v pekarskem obrtu. Varujte se pred drugimi polvorinami! Originalni Diamalt se dobi edino pri Glavnem zastopstvu za Jugoslavijo: Edvard Dužanec, Zagreb.

Podzastopstvo za mariborski okrog in mesto Maribor:

T. T. Matije Zieglerja nasl.

Miloš Oset, Maribor, Glavni trg.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE

Kvišku srca 27, 36, 39 in 40 din.
Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.
Prijatelj otroški po 6.50 in 7.50 din.
Ključek nebeški po 20 in 30 din.
Angel varih po 11 din.

b) ZA ODRASLE

Bogomila po 15, 20, 25 din.
Pobožni kristjan po 12 din.
Češčena Marija po 14, 48, 60 din.
Marija varhinja po 10, 36 din.
Sv. Alojzij po 15, 34 din.
Nebesa, naš dom po 42 din.
Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.
Sv. ura (velike črke) 12, 15, 30 din.
Mali duhovni zaklad (velike črke) 12 din.
Marija Kraljice 42 din.
Venec pobožnih molitev po 40 din.

Venec pobožnih pesmi 15 din.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 din.
Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del 32 dinarjev.
Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri 3 din.
Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src 5 din.
Vir življenja 18 din.
Duša popolna 20 din.
Duša spokorna 20 din.
Bog med nami 12 din.
Večno življenje (rdeča obreza) 24 din., (zlata obreza) 33 dinarjev.
Slava Gospodu 18 dinarjev.
Nebeška hrana I. in II. del 15 din.
Priprava na smrt 16 din.